

villigt, at Tagerne ikke kunne sættes saa nøiagtigt til det affurat Fordelagtigste, at man netop skal faae det størst mulige Driftsoverflud ud af Banerne. Som Følge deraf ville Egnene, som Banerne gaa igjennem, altid have en lille Fordel ud over den, som repræsenteres for Staten ved Renten af Kapitalen, men den Fordel kan ikke være ret stor; thi man maa dog antage, at Staten sætter sine Tager saaledes, at de nogenlunde indbringe den det Meste, som det overhovedet er muligt at indbringe. Men lad saa være, at Staten dog, hvor den skulde have 10,000 Kr. i Udbytte, kun faar 8,000 Kr., ja vel, det kan være, at der bliver alisaa et Par Tusinde Kroner tilovers, som ikke mærkes af Staten, men som blive Egnens Fordel af Banen. Men at baade Staten skulde have sin Fordel af Banen, og at Egnen skulde have sin, er et dobbelt Bøgholderi, som ikke nogetsteds hører hjemme for dem, der tænke skarpt og rigtigt over Tingene.

Fischer: Jeg skal ikke gaa ind paa at undersøge, om det Regnestykke er rigtigt, hvormed den sidste ærede Taler indledede sin Opposition mod Lovforslaget. Det kommer mig i Grunden mindre an derpaa, kjøndt det naturligvis har sin Interesse at vide, hvor stor den Sum er, som betales for Banen i Forhold til, hvad der maa anses for at være uigenkaldelig tabt derved. Svad jeg vil holde mig til, er den Hovedbetragtning, som det ærede Medlem gjorde gjældende i denne Sag, da jeg ikke kan tiltræde den. Det ærede Medlem sagde jo nemlig: Renten eller Indtægten af de to Baner, hvorom her spørges, er beregnet til saa og saa Meget. Naar vi regne Renten til 4 pCt. og derved multiplicerer Driftsoverfludet med 25, komme vi til en Kapital, der er saa og saa stor, altsaa er Banen saa og saa meget værd. Det er dette Regnestykke, jeg ikke kan tiltræde. Her tror jeg, at det ærede Medlem overfor temmelig væsentlige Faktorer, der ved et Spørgsmaal som det foreliggende ikke maa overses. At Banen er saa meget værd, kunde en Aktionær i Banen sige, som mente, at han maatte dø meget snart. Dersom vi tænkte os, at en Mand havde en Aktie og beregnede dens Rente til 2 pCt., og vi spiede dertil, at Manden vilde dø meget snart, saa vilde Regnestykket for hans Bedkommende nogenlunde kunne flaa til, forudsat at Kalkulen var rigtig; men at Regnestykket iøvrigt ikke er rigtigt, vil man jo let kunne se, hvis man tænker sig tilbage til den Tid, da det sjællandske Jernbaneselskab havde drevet Begyndelsen af sin Bane omtrent saa længe, som de her foreliggende Baner have været anlagte; thi da svarede den langtfra 4 pCt. Jeg husker ikke nøiagtigt, hvor Meget der svarede, men jeg veed kun dette, at der hengik en Arrekte, i hvilken Staten aarlig maatte tilskyde en vis Sum for at supplere Renten til 4 pCt. Dersom man altsaa

deengang havde opgjort Regnestykket overensstemmende med det ærede Medlems Beregning nu, var man kommen til det Resultat, at de sjællandske Jernbaners Værdi da var 25 Gange den Rente, de gave til en vis given Tid, men sammenholder man hermed det nys afsluttede Kjøb af de sjællandske Jernbaner, vil man komme til den Overbevisning, at Tiden forandrer saadanne Ting, at der hører en vis Tid til, inden en Jernbane faar udviklet sig saaledes, at den bringer den Indtægt, som den kan, naar Forholdene, som Jernbanen tjener til at fremme, sribde saaledes fremad, at dens Benyttelse voger og dermed Indtægten af Banen og dermed igjen Aktiernes Værdi, hvis Banen er Gjenstand for et Aktieføretagende. Jeg siger altsaa, at allerede af den Grund er det ærede Medlems Regnestykke ikke rigtigt; man kan ikke saaledes tage Banens Indtægt til en vis Tid, multiplicere det med 25 og sige: Her have vi Værdien uigenkaldelig given. Det anførte Exempel vil vise det Urigtige deri. Men der er ogsaa andre Momenter, der endnu mindre tilstede at anerkjende Regnestykket for rigtigt, og det er, hvad der allerede er berørt idag, den indirekte Nytte for Egnen, og dernæst den Nytte, Anlægget har for Staten, og denne Nytte er igjen af dobbelt Natur. For den indirekte Nytte, Anlægget bringer Egnen, har jo Egnen ydet sit Bidrag til Banen, og at dette er ydet, er jo en klar Anerkjendelse af den Betydning, Banen har for en Egn. Naar en Jernbane lægges igjennem en Egn, veed man jo, at deraf følger, at alle Produkter i kort Tid stige i Værdi; deraf følger igjen, at alle Eiendomme stige. Det er Egnens Fordel deraf, men deraf falder ogsaa Noget af til Statskassen; thi deraf, at Eiendomme og Produkter stige i Værdi, følger, at de indirekte Afgifter til Staten og ogsaa nogle af de direkte Afgifter stige; derved faar Statskassen sin Indtægt af Banen, og det rundeligt. Men paa Grund af dette Forhold, paa Grund af, at Statskassen faar sin Anpart af en Del af den Indtægt, som Jernbanerne, Alt vel overveiet, i Virkeligheden bringe, maa man udbrage den Slutning, at de Privates Virksomhed i den Retning er meget besværlig, fordi de ikke drage al den Nytte af Jernbanen, som den bringer. Et Selskab, der driver en Jernbane, faar Udbyttet, som Banens Benyttelse giver, men den indirekte Nytte faar Staten sin Anpart af, den gaar fuldstændig Aktionærerne forbi. Den Nytte, som den sjællandske Bane har ydet denne D, har Staten faaet sin Anpart af, som Jernbaneselskabet har staaet ganske udenfor. Det er jo et Forhold, som oftere under tidligere Forhandlinger har været fremhævet og overveiet, og hvoraf den Slutning er udbragen, at, hvis man skal have Jernbaner anlagte, er det det Rette og Naturlige, at Staten anlægger og driver dem, fordi den alene tager hele den Indtægt, der kan komme deraf. I det her foreliggende